Ч. 40. Чернівці, середа дня 21. лютого (4. марта) 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниції 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

НОВИЙ МИТРОПОЛИТ.

II.

З іменованями оо. А. Чуперковича і В. Репти перевів ся на Буковинї звичай, що на становищах митрополита і ґенерального вікария находили ся на переміну Русини і Волохи. Тепер оба ті найвисші достойники церкви православної суть Волохами. Оба они — мужі високоповажані і становищ своїх гідні, але они нам Русинам чужі і коли безоглядна справедливість не буде поводити їх вчинками, то чверть міліона вірних православної церкви, Русинів, не буде й на будуче мати приступу до митрополита і консисториї, не буде відносити ся з повним довірєм до своєї єрархії, так як не мало довіря довгі лїта за пок. Мораря. Тимчасом справедливість вимагає, щоби більшість вірних православної церкви мала також в єрархії церковній своїх щирих заступників, бо „свій як не заплаче, то хоч скривить ся“; свої люди, що найменче в консисториї, обзнакомлені з рускими потребами, потрафлять боронити ті потреби і полагоджувати їх в користь Русинів. Тимчасом тепер ми не маємо в консисториї анї одного нашого чоловіка, в тім значіню „нашого“, щоб він тїшив ся загальним довірєм Русинів, дбав про руські парохії і сам був щирим Русином.

Коли по смерти пок. Мораря обняв управу архидієцезиї архимандрит о. А. Чуперкович, він певно зазнав більше неприємностий зі сторони своїх краян Волохів, нїж із сторони Русинів. Специяльно ми відносили ся до о. Аркадія з повним довірєм, підтримували его розпоряджeня і навіть промовчували деякі ухвали консисториї (н. пр. в справі катехитів) в тїй надії, що по interregnum наші справи возьмуть иньший, користнїйший оборот. Коли против теперішного митрополита вели борбу і молодїж волоска і часописи волоскі разом з москвофільскими, ми, не упереджені до нїкого, ждали передовсїм на дїла і після них судили чоловіка.

І тепер ми не маємо упередженя анї до о. Аркадія Чуперковича анї до о. В. Репти. Бажанєм правительства було, щоб они оба заняли найвисші становища в єрархії православної церкви. Коли-ж они сих достоїньств доступили, то ми сподїваємо ся, що і зрозуміють свої обовязки супротив Русинів, будуть памятати, що під своєю властию мають два народи, котрі церков православна повинна мирити і лучити, а не розбивати і сїяти між них роздор. Нам не йде о особи; нам іде о річ, о дїла. А тих дїл ми ждемо від сих двох нових достойників. Вже в найблизшім часї будуть они мали нагоду показати, як розуміють справедливість, а після їх дїл будуть їх Русини судити. Можемо їх запевнити, що по тїй „неволї єгипетскій“, якої вже зазнали Русини в минувших лїтах, і по тих суперечках з церковною єрархією, які були доси, Русини раді би жити з сусїдами мирно; але по таких гірких досьсьвідах годї від нас жадати довіря; ми ждемо лише на дїла і ласкавими словами звести не дамо ся.

Занявши таке становище супротив обох достойників, ми проте кажемо рішучо, що правительство нас скривдило. Ми маємо жаль не до теперішних достойників православної церкви, але до правительства, котре допустило до того, що звичай обсаджуваня престола на переміну Волохом і Русином занедбало, що показало рускому духовеньству дорогу, якою доходить ся до високих становищ... Маємо жаль тим більший, що на престіл митрополичий, а що найменче на становище ґенерального вікария ми мали свого власного руского кандидата, о. Іл. Филиповича, чоловіка під кождим взглядом на ті становища відповідного.

Може бути, що правительство бажало собі мати на тих становищах лише сьвящеників, без огляду на їх народність, дбалих лише о добро церкви, та чи такий погляд правительства був вірний, покаже недалека будучність. У других народів правительство може держати ся тої засади, що на єрархію церковну призначує людий,

Для женщин.

— —

*(Жіноче питанє в австрийскій радї державній.**)

Питанє жіноче має вже цїлу окрему лїтературу на ріжних мовах. Що-раз нові появляють ся брошури, статї то поважні то жартобливі, що розбирають сю справу. Не лише женщини стоять за емаципациєю; они перетягнули на свій бік і значну, щоб не сказати більшу частину „поганого пола“.

Деякі знов дивлять ся на сю справу з вельми скептичного боку; від часу до часу пускає ся в сьвіт брошуру, що звертає увагу на ріжницю ваги мозку у чоловіка а жінки, остерігає ся, що всї згинемо від конкуренциї, коли жінок допустимо до урядів*). Що більше! побоюють ся, що число супружеств змалїє а любов зникне зовсїм. Ті добродії доказують, що тілько до чогось таємничого, від нас немов віддаленого може проявити ся чувство любви, а коли жінки стануть сходитись з чоловіками на поли щоденного житя, то любов та й пропаде. Нїчого казати, гарний арґумент, та мимоволї насуває ся чоловікови на гадку, що в такім случаю найсовершеннїйша любов істнує в Туреччинї, так як там жінки віддалені зовсїм від мужчин! Нехай говорять цифри! В Австриї, після виказів статистичних, припадає, пересїчно 21—22 жінок на двайцять мужчин, або на 1000 мужчин 1050—1100 жінок. В найлучшім отже случаю, коли-б всї мужчини поженили ся, 50—100 жінок остане незабезпечених! Що-ж они мають робити? Висїти на ласцї родини! Нї! держава повинна кождій одиниції подати нагоду забезпечити своє істнованє! Що-до конкуренциї, то самі панове автори дають собі добре сьвідоцтво. Коли се правда, що мужчина єство нескінчено висше чим жінка — ну, так чого тодї боятись конкуренциї? А вже найбільш наївними видають ся нам ті, що уявляють собі, начеб любов мужчин до жінки, а навіть супружества мали зникнути. Любов одного пола до другого — се право природи; его не змінить жадне законодавство, так як не змінить права ґравітациї.

Отже се питанє, що займає нинї майже всїх — навіть таких, що его не розуміють, — переступило вже тепер поріг нашого парляменту та найшло в грудни м. р. в комісиї буджетовій горячого заступника в особі референта п. Беера. При нарадах над етатом шкільництва підніс д. Беер справу жіночої осьвіти. Він вказав, що урядово подає ся жінкам науку лише в обсягу школи народної; вся висша осьвіта концетрує ся лише в приватних пансіонах. Тимчасом в иньших державах далеко не так: В Прусах від часу звістної анкети, скликаної мінїстром Фальком 1873 р., істнує більш чим 200 висших публичних жіночих шкіл. В подібний спосіб уладжено й в Бавариї, Саксонії, Віртемберзї та Баденї. Справа заведеня таких висших курсів для жінок є пекучою справою для Австриї. Не меньше важна справа, щоб уможливити жінкам образуватись на учительки до таких висших жіночих курсів. Так в Прусах при висших жіночих школах є 976 учителїв а 866 учительок. Погляд, як треба жіноцтво виховувати, сказав справоздавець, залежить все від того, де бачимо цїль, призначенє жінки. Так як тепер річ представляє ся, має вихованє дївчат на приміті житє домашнє. Задля сего однак не треба вважати становище жінок чимсь підрядним. Коли здамо собі ясно справу зі значіня родини для національного і культурного житя народу, тодї зрозуміємо і значінє жінок. А вже-ж при тім не тре-

*) Справу висшої осьвіти жіночої розбирали ми ширше в числї 86-ім *Буковини* 1895. року і навели там слова ріжних женщин в тїй справі. Коли-ж тепер ся справа занимає вже австрийский парлямент, то сподїваємо ся, що для наших читательок буде цїкаво довідати ся все, що в тїй справі в радї державній говорило ся. Тому то для одноцїльности подаємо, яка нарада над сею справою вела ся в грудни м. р. в буджетовій комісиї, і що о тім сказав мінїстер просьвіти барон Ґавч дня 27. лютого с. р. в палатї послів. Чей ся справа буде цїкава для кождої Русинки. — Ред. *Буковини.*

*) Торік промавляв антисеміт Шнайдер в радї державній, щоб не допускати женщин на посади дирекциї шкіл видїлових.

з пересьвідченя лише сьвящеників; а на Буковині се не вистарчає, особливо єсли кандидати на такі становища занадто мало дали доказів, що церков православну уважають церквою двох народів, котрих права треба однаково берегти. Задля волоскої єрархії церковної кождий Русин кривив до тепер душею, бо мусів, коли не хотів стратити хліб; через те ми стратили інтелїґенцию, а правительству чей на тім не залежить, щоби ми інтелїґенциї духовної не мали.

На жаль, наш голос в справі обсади митрополичого престола був ще за слабий; здецімована інтелїґенция руска на Буковині не могла єго підперти, правительство могло єго маловажити і числити ся більше з Волохами; але ми певні, що вже в недалекій будучности з нашим голосом правительство буде мусїло числити ся, коли більшу половину краю не схоче мати против себе.

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦЇ, дня 3. марта 1896.

У митрополита Аркадія Чуперковича і ґенерального вікария Володимира Репти зголошують ся вже через три днї ріжні депутациї, щоби зложити їм від себе сердечні желаня з нагоди іменованя. Назвемо коротко ті депутациї: гр. пр. консистория, теольоґічний факультет черновецкого унїверситету, професори гр. пр. реальної школи, краєвий суд, полїтичне волоске тов. Concordia, Societatea pentru cultura și literatura română, професори ґімназияльні, правительство краєве, краєва команда жандармериї, дирекция фінансова, учительска семинария, державна школа промислова, жидівский кагал, краєвий музей, дирекция почт, дирекция гр. пр. релїґійного фонду, академичний сенат, протестантска громада, полїтичне тов. „Народна Рада“, фінансова прокуратория, заступники міста Чернівцїв, заступники католицких віроісповідань, палата торговельна, краєвий видїл, гр. пр. народна школа і кілька громадских рад.

В память Тараса Шевченка устроює читальня „Рускої Бесїди“ у Вашківцях н. Ч. дня 8-го марта с. р. вокально-декляматорскі вечерницї.

Для сьвящеників. Як відомо, владики домагали ся таких самих пільг для сьвящеників, які мають ц. к. урядники при їздї державними зелїзничями. На те дістали таку відповідь: Сьвященики, що учать релїґії в школах публичних або в приватних, з правом публичности, мають на шляхах австрийских державних зелїзниць такі самі пільги, як учителї і професори шкіл народних, середних і висших. В тій цїли мають внести просьбу потверджену дирекциєю шкільною або урядом пурохіяльним або деканальним. Розширенє тої пільги на все чинне духовеньство стояло би в суперечности з дотеперішним, рішучо і безвиїмково відмовним на такі домаганя поведенєм властий. — Сю новину подає Politik. Коли она правдива, то сьвященикп мали би лише таку пільгу, яку мають ученики шкіл публичних. Не велика потїха!

В справі вислуженини (пенсий) для вдів і сиріт по сьвящениках відбула ся у Львові дня 18. лютого конференция деканів. Ухвалено внести петициї до мінїстерства і ради державної. Виготовленєм петициї заняв ся крил. Карачевский. Є. Е. кардинал обіцяв лично вступити ся у Віднї за сею справою.

Для учителїв. Галицка краєва рада шкільна думає в найблизших шкільних лїтах устроїти курси для учителїв, що хочуть приспособити ся до кваліфікацийного іспиту для видїлових шкіл. Учителї приняті на курс, одержать відпустку і будуть мати признані на час того курсу побори молодших учителїв того міста, в котрім буде відбувати ся курс та кошти подорожи. На ті курси будуть приймати ся передовсїм учителї, котрі в часї послїдних трех лїт зложили кваліфікацийний іспит для шкіл народних з відзначинєм і одержали сьвідоцтво до ученя нїмецкого язика, яко надобовязкового предмету в школах більшеклясових, а відзначують ся доброю нотою в школї.

При доповняючім виборі до ради державної з буковиньскої палати торговельної вибрано на місце помершого пос. Попера посла на бук. сойм краєвий Давида Тіттінґера. Новий посол, котрий вступить до нїмецкої лїберальної лївицї, відзначає ся богатим знанєм в справах фінансових і економічних, котре він певно вихіснує на добро міста і цїлого краю.

Ювилей 40-лїтної служби обходив сеї недїлї управитель рентового уряду при дирекциї гр. пр. релїґійного фонду в Чернівцях, Еміль Тінц. З сеї нагоди урядили урядники тої дирекциї загально улюбленому ювилатови овацию.

Складки. На нашу друкарню зложили: Еміненция кардинал С. Сембратович 50 зр.; проф. Ів. Скобельский в Чернівцях 5 зр.; амануент бібл. унїверс. Іван Ронґуш 5 зр.; п-а Євгенїя Ярошиньска в Брідку 5 зр.; Іля Прокопович, надуч. в Мамаївцях, 2 зр.; Атанасій Руснак, уч. в Чернівцях, 10 зр.; інспектор Іл. Стратийчук 25 зр.; о. Мелетій Галїп з Брідка 15 зр.

На Руский Народний Дім в Чернівцях: Складка при нагодї посьвященя дому парафіяльного в Кіцмани 9 зр.; чистий дохід із двох вечерків, устроєних в салї Народного Дому, 6 зр. 70 кр.

Волоскі посли в радї державній. Ми недавно тому подали коротку вість, як досадно відповів мінїстер Ґавч на напасти д-ра Цуркана. Видко ся, та відправа не вистарчає Волохам. Пос. бар. Василько зажадав на засїданю з дня 28-го с. м. заснованя волоских паралельок при черновецкій висшій ґімназиї і учительскої семинариї з волоскою і рускою викладовою мовою. Дальше скаржив ся ще раз на виключенє 13 учеників з волоских паралельок в Сучаві, а вкінци зажадав усуненя кр. інспектора Тумлїржа тому, що не знає волоскої і рускої мови. Волохів трактує — як бесїдник думає — правительство по мачошиному, а прецїнь они бороли ся в Боснї за добро Австриї, були все льояльними та не хочуть, щоби їх любов остала ся без взаїмности зі сторони правительства. — Се короткий зміст бесїди пос. Василька, котра є властиво злою парафразою бесїди пос. Цуркана. Жалї Волохів на „упослїдженє“ вже давно нам знані, ми чули їх в соймі до несхочу, але чули також відповіди на них з уст кр. президента ґр. Ґоеса. Безперечно в тім самім змислї дістане також бар. Василько належиту відправу від мінїстра Ґавча. Компанїя Цуркана, Василька і ще двох Волохів не має в своїх жаданях жадної міри, а операє їх на пустих фразах...

Руске товариство педаґоґічне у Львові мало 1. с. м. загальні збори. До нового видїлу війшли: Е. Харкевич голова і члени: В. Білецкий, О. Борковский, Іл. Чиж, В. Коцовский, о. Т. Лежогубский, О. Макарушка, Іл. Огоновский, К. Паньковский, І. Петришин, М. Вояковска, та заступники видїлових: О. Барвіньска, В. Лїтиньсиа і І. Танчаковский. Перед зборами вислухали зібрані відчиту проф. В. Шухевича.

В Станїславові відбудуть ся дня 8-го марта с. р. в комнатах „Рускої Бесїди“ вокально-декляматорскі вечерницї в честь Шевченка. Відчит виголосить п. Масляк. Опісля слїдує спільна вечера.

Зміна залоги. Осьмий полк уланів в Станїславові відийде в маю до Чорткова. а полк гусарів з Терезієнштату прийде до Станїславова і Товмача.

ба спускати з ока й сего, що теперішні обставини змушують часто-густо дївчат самим про себе дбати і заробляти собі на житє. В найновійших часах допущенєм до унїверситетских студий подано в ріжних державах жінкам можність забезпечити собі прожиток. Навіть в Австриї виступило се питанє від хвилї пропущеня жінок до студий відповідаючих мужеским ґімназиям. Треба проте застановити ся, в який спосіб тим справедливим бажаням вдоволити. На останку згадав справоздавець про жінок, що на заграничних унїверситетах покінчили студиї; тим чейже треба уможливити, щоби добули собі ступень докторский на наших унїверситетах. Остаточно поставив три резолюциї: 1) Взиває ся правительство, щоби зайняло ся орґанїзациєю висших шкіл жіночих. 2) Тим дївчатам, котрі здобули собі сьвідоцтво зрілости, дозволити ходити на виклади фільозофічного та медичного видїлу. 3) Тим, що покінчили студиї медичні на заграничних унїверситетах уможливити осягненє патенту докторского.

На се відповів тодї мінїстер просьвіти барон Ґавч, що він вже в падолистї 1892 р. промовляв про справу жіночу і вже тогдї заявив, що вважає задачею школи навчити жінок, як виховувати свої дїти. Мінїстер признає, що той засіб відомостий, який подають в народних школах, не вистарчає для осьвіти пересїчної жінки. Длятого він дуже прихильний закладаню по ріжних краях таких висших жіночих курсів. До сего додає мінїстер, що се не стрітить жадних трудностий, коли жінки, покінчивши школи, схотять прислухувати ся поодиноким викладам фільозофічного видїлу і таким способом осягнути кваліфікацию учительску для висших закладів. Се правда, що богато жінок мусить про самих себе дбати; після останнього спису людности виносила звижка жінок Австриї 473,935, отже 11% засуджених на самотне житє; про таких дбати ме держава. Однак з другого боку підносить мінїстер обставину, що виступленє жіночої конкуренциї викличе за собою знижку платнї за роботу, а проте унеможливить прожиток родини. Однак питанє жіноче можна иньшим способом рішити. Зміна обставин приносить з собою нові задачі, до яких женщини зовсїм добре надають ся. Мінїстер вказав, що в останнїм десятку лїт на всїх австрийских ґімназиях ледви 25 дївчат здобуло патент зрілости. Як буде в будуччинї, годї знати, але зі сторони правительства не буде робити ся нїчого, щоб число се збільшити. Мінїстер є того погляду, що теперішне уладженє ґімназий, обрахованє для хлопцїв, не відповідне для дївчат. Коли порівнаємо духовий і фізичний розвиток хлопця і дївчини в добі від 10—20 лїт, то й не-лїкар зрозуміє, що дївчина не є відповідною для наших ґімназий. Длятого не можна вимагати від заряду наукового, щоб вводив такі орґанїзациї, котрі, як ґімназиї, противні природї жінки. Инакше має ся річ з поодинокими случаями, коли дївчина здобуде собі сьвідоцтво зрілости. Ту вже подбає ся о се, щоб іспит зрілости відповіднїйше уладити, як се досї було. Що-до студий унїверситетских, то число кандидаток ще за мале, щоб робити якісь реґулямінові зміни. На останку що-до кандидаток, які осягнули на чужих унїверситетах диплъом докторский, заявив мінїстер, що про признанє тих диплъомів порозумівав ся вже з мінїстром справ внутрішних. Так говорив мінїстер осьвіти в буджетовій комісиї.

Чех др. Герольд був невдоволений заявою мінїстра. Приватні пансіони — казав він — мають звичайно на метї, подати дївчинї більш-менч поверховну осьвіту, проте треба тим закладам дати новочасні підвалини. Однак міста, вже й так обтяжені, без помочи держави нїчого тут не вдїють. Тепер есть питанє, чи треба дати спромогу дївчатам, що мають відповідну здібність, фаховими студиями забезпечити собі становище, чи нї? На се питанє дав мінїстер неґативну відповідь. А прецїнь тепер власне допустили на Угорщинї жінок до студий унїверситетских! Та-ж у Боснї почувають пекучу потребу жіночих лїкарів; а славяньскі лїкарки були-б зі взгляду на тамошну мову там найбільше бажані. Справа допущеня жіноцтва до студий, закінчив бесїдник, есть питанєм часу: оно мусить бути рішене в користь жінок, бо сего домагає ся справедливість.

Поляк др. Пентак заявив, що єго погляди ще дальше йдуть, як справоздавця. Він доказує

З заздрости. В Кучурові великім жила молода красавиця Олена Морашан, о котру старало ся богато паробків, а она вибрала між ними Петра Морошана. Та він підозрівав свою жінку, що она вийшла за него лише на те, аби з другими красшими від него паробками забавляти ся. З того походили закиди, сварні а вкінци бійки. Минувшої пятниці в ночи вернув Морошан підпитий до дому з корчми, де его товариші дразнили его жінкою. Він застав жінку вже сплячу. Не богато надумуючись, пірвав сокиру і одним махом позбавив єї житя. Спочатку відпекував ся він злочину, але опісля признав ся. Єго віддано до карного суду.

Сумний конець любови. В Витилівці служив Дмитро Кострила, паробок з Южиняця, в однім дуже порядним дому, і мав зносини любовні з сільскою дівчиною, що також в згаданім домі служила. Тому що братя дівчини були залюбленим на перепоні, хотів згрижений молодець случайно собі і дівчині житє відобрати. Дівчина, прибоїцявши ему, що ніхто їх не потрафить розділити, виратувала ся від смерти, а він сам пробив собі ножиком черево. Початок романтичний, а конець — глупий. То діяло ся 1 с. м.

Жиди убили. 40-літний швець в Тернополи Тодор Гаевский додав собі минувшого тижня в корчмі трохи духа і зачепив на ринку кількох жидів. До суперечки вмішало ся кількох жидів і так тяжко побили Гаевского, що він від одержаних ран вскорі помер. Виновників арештовано.

Коли чоловік буває найсильнійшим? На питане, о котрій порі дня чоловік є найсильнійшим, відповість більшість на певно, що зраня, зараз по обудженю. Тимчасом не годить ся та віби справедлива відповідь з вислідами, які роблено на людях при помочи силоміра. Противно, безпосередно по опущеню ліжка буває чоловік найслабшим, значить его мускули можуть в тім часі сповнити лише найменьшу працю. Сила мускулів росте дуже замітно по сніданю, підносить ся найбільше по обіді, потім слабне на кілька годин, знов змагає ся перед вечером і знов меньшає постепенно аж до раня. Найбільшими ворогами сили мускулів є оспаліcть і надмірна натуга, значить: найлучше уживати мускулів в міру. Праця аж до поту ослабляє значно силу мускулів; рівно шкідливою есть праця перед сніданем.

Кілько людий на землї. Після найновійших обчислень виносить число людности земскої кулї 3.000 міліонів мешканців з 1000 ріжними вірами і 3.064 мовами. Кождого року умерає не меньше як 333.333.333 осіб, або 91,954 осіб денно, 3.730 на годину, 60 на мінуту, і один чоловік на секунду. Пересїчно жиє чоловік 33 літ, однак четверта часть умираючих не доживає і 7 літ, а половина 17 літ. На 10.000 людий припадає один, котрий жиє сто літ, на 500 один 80-літний, а на 100 припадає один 60-літний. На увагу заслугує обставина, що жонаті люди жиють довше як кавалери і що люди високого росту рівнож жиють довше, як люди низкого росту. Женщини, котрих число на землї перевисшає значно число мужчин, взагалї жиють довше як мужчини і мають все вигляди, жити що найменьше 50 літ; по тих лїтах є смертельність у женщин і мужчин вже однакова. В Европі на сто людий досягає 70 року житя: з духовних осіб 42, рільників 40, купців і торговельників 33, військових 32, урядників 32, адвокатів 29, артистів 28, професорів 27, лікарів 24, а редакторів 12. Бідні редактори! У Русинів они ще коротше жиють, бо нема з чого. Безперечно мають тут свій вплив також ріжниці расові; між Европейцями жиють найдовше Славяни; що показує ся найлїпше в Австриї, де процент столїтних старців є значно більший в славяньских провінциях, як в німецких і угорских. Найбільше сприяє довголїтности житє на гірских островах і півостровах, котрі мають чисте морске повітре. До таких місцевостий належить зачислити: Норвеґію, Грецию, Піренеї, гірскі місцевости Анґлії і Шкоциї.

Дрібні вісти. Відчит проф. д-ра Гандля, на котрий зібрало ся вчера множество людий, а ще більше не могли дістати місць, повторить ся завтра, дня 4-го с. м. в сали фізикального інституту університетского. — Німецкий консулят у Львові входить в житє з днем 15. марта с. р.; бюра консуля бар. Спесгардта будуть містити ся в вілли Затишє при ул. Голубій. — В цїлій північній і середній Італії панують замети снїжні; місцями перерваний рух поїздів зелїзничих.

Померли в Станїславові адвокат і бурмістр др. Валерій Шидловский; — в Дрогобичи Едмунд Солецкий, бувший редактор Gazet-и Naddniestrzańsk-oї.

конечність допущеня жінок на університет. Висша осьвіта есть вимогою культурного поступу. Коли жінки змагають до неї, то се прямоване есть вельми похвальне і нам ніяк не годить ся против того виступати. Практичне житє дає нам богато примірів високих способностий женщин. Допущене їх до наших університетів есть, зі взгляду на велику скількість незамужних жінок, социяльною конечністю. Для родинного житя не виросте з того ніяка шкода. Що жінки доросли до висших задач, про се переконує практичне житє, переконує діяльність лікарок за границею.

На останку Чех др. Кайцль вважав резолюцию д. Беера невистарчаючою і ставляв дальше ідучу резолюцию: „Взиває ся правительство, щоб ті дівчата, котрі осягнули сьвідоцтво зрілости в ґімназиях, допустити в характері звичайних студенток на виклади фільозофічні та медичні а також до риґорозів“.

Резолюциї справоздавця принято, і то точку 1 і 3 одноголосно, а точку другу, по відкиненю резолюциї д-ра Кайцля, значною більшостю голосів.

(Конець буде).

Наука, штука і лїтература.

—o—

„Народописна карта України-Руси“ д-ра Гр. Величка появила ся вже в книгарнях. Давно вже ми єї вичікували, аж вкінци „Просьвіта“ при значних жертвах патріотів Стефана Качали і д-ра Яхна видала єї. Тепер ми сподїваємо ся, що на стїнах руских касин, Бесїд, читалень і на стїнах комнат руских домів — всюди будемо бачити карти Руси-України. Виконане карти лїтоґрафічним закладом А. Андрейчина у Львові подобає ся і знаходить признане, хоч більшим вимогам, які нині ставить ся до дїл картоґрафічних она відповісти не може.

Карта есть на 132 цтм. широка а на 80 цтм. висока і есть мальована в 19 красках. Представляє розселене руско-украïньского народу, як і примежних і в суміш мешкаючих народів. На тій картї є ще нарисовані чотири меньші мапи, з котрих три показують розселене Русинів в Самарській і Оренбурґскій ґуберниї, в Приамурскім краю, в полудневій Угорщинї і Славониї — та гіпсометричну карту України-Руси. Не стало вже місця, щоби показати простір розселеня руского народу в Европі, як се есть на меньшій народописній картї руского товариства педаґоґічного. Придало би ся і подане числа Русинів в кождій з провинций.

По виданю сеї карти виринає конечна потреба книжки о етноґрафії украïньско-руской, котра би служила до поясненя сеї карти і давала підставу до популярних відчитів. Подібні обясненя до етноґрафічної карти Австро-Угорщини подає др. Адольф Фікер (1869 р.), до етноґрафії европейскої Туреччини Lejean, до етноґрафії Росиї Петерман.

Добір красок для означеня народів випав на картї троха блїдо. Ситїйші краски і різко відбиваючі одна від другої лучше показували би „острови“ чужих народів і взагалї розміщене. Також треба було границї держав відріжнити від границь провинций иньшими знаками.

Дивлячись на той великий простір, занятий украïньско-руским народом, а означений на картї жовтою краскою, і на число сего народу, не можна обігнати ся від гадки, що як би сьвідомість народна ішла в парі з численностию, то наша культура инакше би стояла. Богато ще працї потрібно! А така карта дома певно нагадувала би кождому що дня, що він не одинокий Русин і що треба загальної працї по всїх далеких окраïнах нашої вітчини, щоби вік 20-тий зачислив нас до народів культурних.

Телеґрами „Буковини“.

—o—

З дня 3-го марта 1896 року.

Відень. (Палата послів.) Підчас розправи над шкільництвом заявив міністер Ґавч, що шкільна управа не залишить нічого для скріпленя релїґійно-морального вихованя в народних школах і що на брак книжок для науки религії шкільна управа все звертає велику увагу. Міністер признає потребу заснованя нових учительских семинарий, особливо в Галичині. Шкільна управа симпатизує дуже з закладанем інтернатів (бурс) і займає ся вивбразуванем учителів. Учителї, а іменно в рільничих краях, потребують знати рільництво, длятого розбирає ся тепер, чи не повірити би при учительских семинариях ту науку професорам з рільничих шкіл. Про вивбразуване учителів дбає ся достаточно через видїлові і фахові курси. Обговорюючи надзір шкільний, вступив ся міністер за стабілїзациею повітових інспекторів. — До шкільної дебати говорили ще пос. Кронаветер, Функе, Шайхер і Доберніґ; на тім перервано дебату. — Пос. Пернерсторфер вніс і мотивував своє пильне внесене про речинцї для виплати гірників. Міністер рільництва ґр. Ледебур заявив, що правительство передвидїло потребу загальним гірничим законом поправити неправильні відносини що-до виплати гірників. Дотичні проекти попередних правительств ждуть на полагоджене зі сторони парляменту. Теперішне правительство не противить ся пильному внесеню. — По бесїдах пос. Кайцля, Морсея і Бернгайтера принято то пильне внесене і відослано до гірничої комісиї з наказом, за 48 годин здати справу з него.

Відень. На вечірнім засїданю ради державної промавляли пос. Клюн і Цуркан, ґенеральні бесїдники „против“ Шаманек, „за“ Фурнієр, а опісля принято титул народних шкіл. Пос. Цуркан вніс резолюцию, котрою взиває ся правительство, щоби перевело приняте палатою внесене на засноване ґр. пр. висшої дївочої школи в Чернївцях ще в 1897 р. — Слїдуюче засїдане сегодня.

Відень. При вчерашних громадских виборах з другого кола вибрано 32 антисемітів і 14 лїбералів. Лїбералів вибрано в середмістю, Леопольдштат і Альзерґрунд. Прочі дїльницї вибрали антисемітів.

Карвін. Положене страйкуючих полїпшило ся; більшість гірників повернула до роботи.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 2-го марта 1896.

		Львів.				*Чернівцї.*		
Пшениця . .	від	7.30	до	7.80	від	7.60	до	7.70
Жито . . .	„	6.25	„	6.50	„	6.20	„	6.25
Ячмінь бров. .	„	5.—	„	6.—	„	4.80	„	4.90
Ячмінь простий	„	4.50	„	5.—	„	5.50	„	5.75
Овес . . .	„	5.30	„	5.90	„	5.10	„	5.25
Ріпак . . .	„	8.20	„	8.75	„	9.25	„	9.50
Горох . . .	„	6.—	„	8.—	„	5.—	„	6.—
Вика . . .	„	0.—	„	0.—	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.75	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	25.—	„	32.—	„	29.—	„	33.—
Конюшина біла	„	45.—	„	65.—	„	0.—	„	0.—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	40.—	„	0.—	„	0.—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.55	„	4.65

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Ясс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Ясс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Ясс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.